

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

PRIJEDLOG

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O POLJOPRIVREDNIM ZADRUGAMA**

Banja Luka, novembar 2023. godine

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O POLJOPRIVREDNIM ZADRUGAMA**

Član 1.

U Zakonu o poljoprivrednim zadrugama („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 73/08, 106/09 i 78/11) član 2a. mijenja se i glasi:

„(1) Poljoprivredna zadruga je pravno lice i može se osnovati kao opšta, specijalizovana i složena zadruga.

(2) Opšta poljoprivredna zadruga proizvodi, otkupljuje, skladišti, prerađuje i prodaje poljoprivredne, prehrambene i druge proizvode, snabdijeva zadrugare i poljoprivredne proizvođače sa reproduktivnim materijalom, energentima, sredstvima za proizvodnju, opremom, dijelovima za poljoprivrednu mehanizaciju i drugom robom, vrši promet roba i usluga, pruža stručne i savjetodavne usluge zadrugarima i poljoprivrednim proizvođačima u organizovanju proizvodnje i vrši druge poslove od interesa za poslovanje zadruge.

(3) Specijalizovana poljoprivredna zadruga obavlja poslove iz stava 2. ovog člana za jednu vrstu djelatnosti po kojoj se određuje vrsta zadruge (ratarska, voćarska, vinogradarska, stočarska, pčelarska i druga).

(4) Složena poljoprivredna zadruga je zadruga koju osnivaju najmanje dvije zadruge s ciljem zajedničkog nastupa na tržištu, povećanja konkurentnosti i ostvarenja drugih zajedničkih ciljeva, a koja u svom poslovnom imenu sadrži riječi: 'složena poljoprivredna zadruga'.

Član 2.

U članu 5. u stavu 1. poslije riječi: „zadugara“ dodaju se riječi: „i drugih fizičkih ili pravnih lica koji nisu članovi zadruge“.

Član 3.

U članu 7. ispred riječi: „Zadrugu“ dodaje se broj jedan u obostranoj zagradi.

Poslije stava 1. dodaju se novi st. 2. i 3, koji glase:

„(2) Osnivači mogu da budu domaća i strana fizička lica, u skladu sa zakonom.

(3) Lica iz stava 1. ovog člana ne mogu biti članovi zajedničkog domaćinstva.“

Član 4.

U članu 9. u stavu 2. riječ: „sudski“ briše se, a riječi: „upravnom odboru“ zamjenjuju se riječima: „skupštini zadruge“.

Član 5.

U članu 11. u stavu 2. riječi: „sudski registar“ zamjenjuju se riječima: „Registar poslovnih subjekata“.

U stavu 3. riječi: „nadležnom sudu“ zamjenjuju se riječima: „Agenciji za posredničke, informatičke i finansijske usluge“.

Član 6.

Član 12. mijenja se i glasi:

„(1) Zadruga može obavljati svaku djelatnost za koju ispunjava zakonom propisane uslove.

(2) Osnovna djelatnost zadruge određuje vrstu zadruge iz člana 2a. ovog zakona.

(3) Osnovna djelatnost je ona djelatnost koja je, u skladu sa klasifikacijom djelatnosti kao takva određena osnivačkim aktom i zadružnim pravilima, upisana u registar i utvrđena od strane Agenciji za posredničke, informatičke i finansijske usluge.“

Član 7.

U članu 17. poslije stava 2. dodaje se novi stav 3, koji glasi:

„(3) Lica koja pristupe zadruzi poslije osnivanja imaju jednak status kao i osnivači zadruge.“

Član 8.

Član 25. mijenja se i glasi:

„(1) Status zadrugara prestaje smrću zadrugara, a briše se iz Knjige zadrugara i registra na osnovu izvoda iz Matične knjige umrlih i odluke koju donosi organ određen zadružnim pravilima.

(2) Nasljednici umrlog zadrugara mogu steći status zadrugara, s pravima i obavezama umrlog zadrugara, na osnovu pisanog zahtjeva i rješenja o nasljeđivanju ako ispunjavaju uslove za sticanje statusa zadrugara utvrđene zadružnim pravilima i ovim zakonom.

(3) Lica iz stava 2. ovog člana stiču status zadrugara na osnovu odluke koju donosi organ određen zadružnim pravilima.

(4) U slučaju kada nasljednici umrlog zadrugara ne žele da steknu status zadrugara ili ne ispunjavaju uslove za sticanje statusa zadrugara, imaju pravo na isplatu uloga umrlog zadrugara na osnovu pisanog zahtjeva i rješenja o nasljeđivanju.“

Član 9.

U članu 31. u stavu 2. riječ: „Članovi“ zamjenjuju se riječima: „Predsjednik skupštine, članovi“.

Član 10.

U članu 32. u stavu 2. u tački ž) poslije riječi: „opoziva“ dodaju se riječi: „predsjednika skupštine“,

U tački i) riječ: „i“ briše se i dodaju se zapeta i nove t. j), k) i l), koje glase:

„j) odlučuje o izmjenama i dopunama osnivačkog akta,

k) odlučuje o pokretanju postupka stečaja,

l) odlučuje o pokretanju postupka likvidacije,“.

Dosadašnja tačka j) postaje tačka lj).

Član 11.

U članu 33. u stavu 1. broj: „300“ zamjenjuje se brojem: „100“, a broj: „30“ zamjenjuje se brojem: „10“.

Član 12.

Član 35. mijenja se i glasi:

„(1) Kvorum za rad i odlučivanje skupštine čini većina od ukupnog broja zadrugara.

(2) Ako na sjednici skupštine postoji kvorum, odluke se donose većinom glasova od ukupnog broja prisutnih zadrugara.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, odluke se donose većinom glasova od ukupnog broja članova zadruge kada se na sjednici skupštine odlučuje o pitanjima iz člana 32. stav 2. t. a), v), e), j), k) i l).“

Član 13.

U članu 36. u stavu 1. riječi: „pet članova“ zamjenjuju se riječima: „tri člana“.

Član 14.

U članu 44. poslije stava 3. dodaje se novi stav 4, koji glasi:

„(4) Direktora zadruge imenuje skupština iz redova zadrugara zadruge ili izvan reda zadrugara putem javnog konkursa.“

Dosadašnji stav 4. postaje stav 5.

U stavu 5. poslije riječi: „direktora“ dodaju se riječi: „na period koji ne može biti duži od godinu dana“.

Član 15.

U članu 45. u stavu 1. riječ: „Predsjednik“ zamjenjuje se riječima: „Predsjednik skupštine, predsjednik“.

Stav 2. mijenja se i glasi:

„(2) Isto lice ne može istovremeno biti predsjednik skupštine, predsjednik i član upravnog odbora i predsjednik i član nadzornog odbora i direktor zadruge.“

Dosadašnji stav 3. briše se.

Član 16.

U članu 46. u stavu 1. riječ: „Predsjednik“ zamjenjuje se riječima: „Predsjednik skupštine, predsjednik“.

U stavu 2. poslije riječi: „Ako“ dodaju se riječi: „predsjednik skupštine,“.

Član 17.

Član 48a. mijenja se i glasi:

„(1) Jedinice lokalne samouprave će nepokretnosti iz člana 48. stav 1. Zakona ugovorom o zakupu davati na korišćenje zadrugama, drugim pravnim licima registrovanim za obavljanje djelatnosti iz oblasti poljoprivrede i fizičkim licima koja su upisana u Registar

poljoprivrednih gazdinstava (RPG) kao nosioci komercijalnih gazdinstava, koja imaju aktivan status.

(2) Prioritet u zaključivanju ugovora o zakupu imaju zadruge koje su bile dosadašnji korisnici nepokretnosti, zavisno od njenog vremenskog korišćenja, broja zadrugara i drugih uslova.

(3) Ako nema zainteresovanih zadruga koje su bile ranije korisnici nepokretnosti, prioritet za zaključivanje ugovora imaju ostale zadruge u odnosu na druga pravna i fizička lica.

(4) Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, uz saglasnost Vlade, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi i način davanja u zakup nepokretnosti iz člana 48. stav 1. Zakona.“

Član 18.

Član 49. mijenja se i glasi:

„(1) Zadruga koristi imovinu nastalu po osnovu uloga zadrugara, koji je svaki član zadruge dužan unijeti u zadrugu kod osnivanja zadruge ili pristupanja zadruzi nakon osnivanja.

(2) Ulozi zadrugara predstavljaju pokretne i nepokretne stvari, novčana sredstva, hartije od vrijednosti i druga imoviska prava.

(3) Ulozi zadrugara su:

a) osnivački ulog koji podrazumijeva ulog koji zadrugari unose u zadrugu prilikom njenog osnivanja, kao i naknadnim pristupanjem zadruzi,

b) dodatni ulog je ulog koji zadrugar, u skladu sa zadružnim pravilima, unosi u zadrugu tokom njenog poslovanja,

v) ukupan ulog je zbir osnivačkog uloga i dodatnog uloga za svakog pojedinačnog zadrugara.

(4) Osnivački ulozi zadrugara su jednake vrijednosti.

(5) Najniža vrijednost pojedinačnog osnivačkog uloga zadrugara i osnovnog kapitala zadruge utvrđuje se ugovorom o osnivanju.

(6) Ukupni ulozi svih zadrugara čine osnovni kapital zadruge, izražavaju se u novčanom iznosu, uz knjigovodstvenu revalorizaciju u skladu sa propisima kojima se uređuje vođenje knjigovodstva i odlukom skupštine zadrugara.

(7) Osnovni kapital zadruge može se, odlukom skupštine zadruge, povećati na osnovu odluke skupštine o prihvatanju dodatnog uloga, i to:

a) osnivačkim ulozima novih zadrugara,

b) dodatnim ulozima postojećih zadrugara,

v) pripisivanjem neraspoređene dobiti ukupnim ulozima zadrugara.

(8) Osnovni kapital zadruge može se smanjiti odlukom skupštine zadruge, ali ne ispod najnižeg iznosa osnovnog kapitala utvrđenog ugovorom o osnivanju.

(9) Broj i visina dodatnog uloga zadrugara utvrđuju se zadružnim pravilima.

(10) Revalorizacija iz stava 6. ovog člana vrši se povećanjem nominalne vrijednosti postojećih uloga ili izdavanjem novih uloga.“

Član 19.

Poslije člana 54. dodaje se novi član 54a, koji glasi:

„Član 54a.

(1) Novčani iznos kao investicioni ulog u zadrugu može unijeti fizičko ili pravno lice (ulagač) koji nije član zadruge, ali je zainteresovan za njeno poslovanje.

(2) Iznos, unos i povrat investicionog uloga, pravo na profit ostvaren po osnovu investicionih ulaganja i druga pitanja uređuju se zadružnim pravilima i ugovorom između zadruge i ulagača.

(3) Investicione uloge ulagača zadruga posebno vodi u poslovnim knjigama.

(4) Zadružnim pravilima se propisuje da li ulagač može prisustvovati sjednicama organa upravljanja, iznositi mišljenje o poslovanju zadruge ili o odlukama organa upravljanja, bez prava glasa.“

Član 20.

Član 57. mijenja se i glasi:

„(1) Osim zakonom utvrđenog rezervnog fonda, zadruga može zadružnim pravilima predvidjeti postojanje drugih fondova.

(2) Dio dobiti koji zadruga ne unese u fondove, najmanje 30% izdvaja u razvoj zadruge, a ostatak dobiti raspodjeljuje zadrugarima za isplatu pojedinačne dobiti i druge namjene utvrđene odlukom skupštine.

(3) Zadrugar učestvuje u raspodjeli dobiti u skladu sa:

a) veličinom svog uloga u vrijeme donošenja odluke o raspodjeli dobiti i

b) obimom poslovanja koji je izvršio preko zadruge u poslovnoj godini za koju se vrši raspodjela dobiti.

(4) Način raspodjele dobiti iz stava 3. ovog člana uređuje se zadružnim pravilima u skladu sa zakonom.“

Član 21.

Poslije člana 61. naziv glave: „IX – POLJOPRIVREDNI ZADRUŽNI SAVEZI“ i čl. 62, 63. i 64. mijenjaju se i glase:

„IX – POLJOPRIVREDNI ZADRUŽNI SAVEZ REPUBLIKE SRPSKE

Član 62.

(1) Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske je samostalna interesna i stručna poslovna organizacija, koji zadruga osniva radi unapređivanja djelatnosti zadruga i zaštite zajedničkih interesa.

(2) Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske osniva se za teritoriju Republike Srpske.

Član 63.

(1) Pravilima Poljoprivrednog zadružnog saveza Republike Srpske uređuju se zadaci, obaveze i odgovornosti, organi i njihov djelokrug rada, način izbora, uslovi i način opoziva, mandati, način predstavljanja zadruga pred nadležnim organima, javnost rada, način obavljanja stručnih i drugih poslova, kao i druga pitanja od značaja za njegov rad.

(2) Sredstva za rad Poljoprivrednog zadružnog saveza Republike Srpske obezbjeđuju se u skladu s ugovorom o osnivanju.

Član 64.

Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske obavlja sljedeće poslove:

- a) pruža stručnu i drugu pomoć pri osnivanju i unapređivanju poslovanja zadruge,
- b) zastupa interese zadruga pred organima i organizacijama i bankarskim i drugim finansijskim organizacijama u oblasti zadrugarstva,
- v) organizuje i podstiče stručno usavršavanje, informativno-izdavačku i promotivnu djelatnost od interesa za unapređivanje zadrugarstva,
- g) donosi pravila Poljoprivrednog zadružnog saveza Republike Srpske,
- d) organizuje arbitražu i uređuje način njenog rada,
- đ) prikuplja podatke potrebne za vođenje zadružne statistike,
- e) obavlja druge poslove koje mu povjere zadruge.“

Član 22.

Član 66. mijenja se i glasi:

„(1) Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske je pravno lice koje se upisuje u registar.

(2) Ugovorom o osnivanju utvrđuju se zadaci, poslovi, firma, sjedište i organi, sticanje članstva i druga pitanja od interesa za osnivanje Poljoprivrednog zadružnog saveza Republike Srpske.

(3) Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske čini najmanje dvadeset zadruga.“

Član 23.

U članu 69. u stavu 2. riječi: „svake godine“ zamjenjuju se riječima: „najmanje jednom u dvije godine“.

U stavu 5. riječi: „ako je zahtjev bio neosnovan“ brišu se.

Član 24.

U članu 72. poslije stava 1. dodaju se novi st. 2. i 3, koji glase:

„(2) Direktor zadruge dužan je da izvještaj o reviziji stavi na dnevni red:

a) zajedničke sjednice upravnog i nadzornog odbora,

b) na sjednicu skupštine u skladu sa članom 36. stav 2. ovog zakona.

(3) Zapisnik sa sjednice iz stava 2. tačka b) ovog člana zadruga je dužna dostaviti Poljoprivrednom zadružnom savezu Republike Srpske u roku od osam dana od dana održavanja sjednice.“

Dosadašnji st. 2. i 3. postaju st. 4. i 5.

Član 25.

U članu 76. u stavu 1. u tački b) poslije riječi: „(član 69. stav 2.)“ dodaju se zapeta i nove t. v), g) i d), koje glase:

„v) ako ne plati troškove zadružne revizije (član 69. stav 5),

g) ako u roku od 60 dana od dana kad je izvještaj o obavljenoj reviziji postao konačan ne obavijesti Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske o postupanju po primjedbama i uputstvima iz tog izvještaja (član 73),

d) ako nema izabranog direktora ili vršioca dužnosti direktora (član 44. st. 4. i 5)“.

Član 26.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O POLJOPRIVREDNIM ZADRUGAMA

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama sadržan je u članu 64. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika štiti i podstiče zadruge i zadrugarstvo, kao i u Amandmanu XXXII na član 68. stav 1. tačka 8. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika uređuje i obezbjeđuje osnovne ciljeve i pravce privrednog, naučnog, tehnološkog, demografskog i socijalnog razvoja, razvoj poljoprivrede i sela, korišćenje prostora, politiku i mjere za usmjeravanje, unapređenje poljoprivrede i ruralnog razvoja u cjelini.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, broj: 22.03-020-2847/23 od 8. oktobra 2023. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. tačka 8. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje osnovne ciljeve i pravce privrednog i tehnološkog razvoja, razvoja poljoprivrede i sela, politiku i mjere za usmjeravanje razvoja. Takođe, prema članu 70. Ustava, Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Ovaj sekretarijat je na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama, aktom broj: 22.03-020-1042/23 od 5. maja 2023. godine, dao pozitivno mišljenje, a Narodna skupština je Nacrt ovog zakona usvojila na Četvrtoj redovnoj sjednici, održanoj 20. jula 2023. godine.

Razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi inoviranja pojedinih njegovih odredaba s ciljem njegove lakše i potpunije primjene u praksi.

Razlika između Nacrta i Prijedloga ovog zakona odnosi se na dopunu odredbe kojom se propisuju ulozi zadrugara. Ovom dopunom preciziraju se osnivački ulog, dodatni ulog i ukupan ulog zadrugara.

U skladu sa Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), obrađivač je ovaj zakon objavio na internet stranici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, te izvršio konsultacije sa relevantnim subjektima iz ove oblasti. Narodna skupština Republike Srpske donijela je Zaključak broj: 02/1-021-814/23 od 20. jula 2023. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/23), kojim je odlučeno da se Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama uputi na javnu raspravu. Javne rasprave o Nacrtu zakona sprovedene su u periodu od 6. septembra do 13. septembra 2023. godine.

Ovaj sekretarijat konstatuje da je tekst Prijedloga usklađen sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14).

Budući da je Republički sekretarijat za zakonodavstvo utvrdio da je ovaj prijedlog usklađen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenja smo da se Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju broj: 17.03-020-2579/23 od 10. oktobra 2023. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama, nije ustanovljeno da postoje sekundarni obavezujući izvori prava EU koji su relevantni za predmet uređivanja dostavljenog prijedloga. Zbog toga u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „Neprijmljivo“.

Evropska unija smatra da je zadrugarstvo izuzetno koristan vid organizacije poslovanja koji doprinosi jačanju ekonomija i društva u državama članicama. Zbog toga je u Uniji izrađeno nekoliko akata koji navode dobrobiti zadrugarstva za razvoj privrede i pravce djelovanja Unije u razvoju istog. Ovi akti se odnose na sve vidove zadruga, a time i na one u poljoprivredi, a to su:

1. Mišljenje Evropskog ekonomskog i socijalnog odbora o „Zadrugama i restrukturiranju“¹. Smatramo da je predlagač izradom ovog propisa ispunio cilj preporuke iz Mišljenja u vezi sa stvaranjem okruženja koje omogućava priznavanje i razvoj zadruga.

Sugerišemo dalje usklađivanje sa navedenim aktom u dijelu koji preporučuje stvaranje sveobuhvatne politike za podršku poslovnom modelu zadruga, podsticanje obrazovanja i obuka ozadrugama kako za učenike tako i za radnike, poboljšanje statistike kako bi se identifikovali i učinili zadružnim sektorom vidljiviji, prepoznavanje uloge zadruga u društvenom dijalogu. Takođe se preporučuje da se razmotri mogućnost da se u zakonodavstvo uvede režim nedjeljivih rezervi ili „zaključavanja imovine“ za zadruge. Isti već postoji u značajnom dijelu zemalja članica EU, a pokazao se kao važan razvojni alat.

Takođe, sugerišemo dalje usklađivanje sa preporukama iz sljedećih akata EU, naročito u izradi planskih dokumenata razvoja zadrugarstva:

2. Rezolucijom Evropskog parlamenta od 6. jula 2022. godine o akcionom planu EU za socijalnu ekonomiju (2021/2179(INI))²;

3. Rezolucijom Evropskog parlamenta od 2. jula 2013. godine o doprinosu zadruga prevladavanju krize (2012/2321(INI)) – Doprinos zadruga za rješavanje krize³;

4. Saopštenjem Komisije o promovisanju zadruga u Evropi (COM(2004)0018)⁴.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o poljoprivrednim zadrugama („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 73/08, 106/09 i 78/11) donesen je 2008. godine i pretrpio dvije izmjene, 2009. i 2011. godine. U proteklom periodu, kod primjene Zakona uočeni su određeni nedostaci i nedorečenosti postojećih zakonskih rješenja. Kako bi Zakon mogao da se u potpunosti primjenjuje i ostvaruje svoje pune efekte bilo je potrebno da se pojedine odredbe preciziraju, a pojedine izmjene ili dopune, te se pristupilo izmjenama i dopunama Zakona.

Razlozi za izmjene i dopune Zakona o poljoprivrednim zadrugama proistekli su iz potrebe da se preciznije definišu vrste poljoprivrednih zadruga, ko može biti član zadruge,

¹ Opinion of the European Economic and Social Committee on ‘Cooperatives and restructuring’ (own-initiative opinion),

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52012IE1049&qid=1681195894720>.

² European Parliament resolution of 6 July 2022 on the EU action plan for the social economy (2021/2179(INI)), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022IP0288&qid=1681195894720>.

³ European Parliament resolution of 2 July 2013 on the contribution of cooperatives to overcoming the crisis (2012/2321(INI)), CELEX 52013IP0301.

⁴ Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of Regions on the promotion of co-operative societies in Europe.

djelatnost zadruga, kad se zadruga smatra osnovanom, postupci odustajanja u procesu registracije zadruga, prestanak zadruga i jasnije definisanje prava poslije smrti zadrugara, preciznije propisane odredbe izbora organa upravljanja i rukovođenja, te onemogućiti istovremeno vršenje više funkcija u zadruzi od strane jednog lica. Daje se mogućnost i domaćim i stranim fizičkim licima da budu članovi zadruga, uvodi se mogućnost investiranja i ulaganja u zadružni sektor od strane zainteresovanih ulagača. Preciznije se definišu kaznene odredbe i unapređuje institut zadružne revizije, brisanje neaktivnih zadruga koje ne vrše poslovne aktivnosti, da se definišu ulogi zadrugara i investitora, kao i raspodjela dobiti. Preciznije se definiše zadružna revizija i proširuje obuhvat inspekcijske kontrole.

U toku primjene Zakona o poljoprivrednim zadrugama uočena je potreba da se unaprijede postojeća zakonska rješenja, naročito u pogledu načina poslovanja zadruga iz različitog perioda osnivanja i njihove prilagođenosti novom poslovnom okruženju usljed promjena koje su nastale novim tržišnim okolnostima, izmijenjena demografska slika sela, opšta ekonomsko-socijalna situacija, a sve je to uslovilo da se i zadruga kao posebni oblici poslovnog organizovanja prilagođavaju novonastalim promjenama u smislu organizacije upravljanja, odlučivanja poslovanja, investiranja i finansiranja zadruga.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. izmijenjen je član 2a, kojim su propisane vrste poljoprivrednih zadruga (opšta, specijalizovana i složena) i kriterijumi za njihovu podjelu. Navedena podjela je jasnije definisanje vrsta zadruga, te djelatnosti i poslova kojima se može baviti svaka od navedenih zadruga. Naime, cilj svake vrste zadruga je udruživanje većeg broja zadrugara i kooperanata, jačanje konkurentnosti i zajednički nastup na tržištu. Pored navedenog, predloženim izmjenama omogućava se spajanje dvije ili više zadruga, koja prema kriterijumu podjele predstavlja složenu poljoprivrednu zadrugu.

Članom 2. dopunjen je član 5. na način da je omogućeno fizičkim i pravnim licima koja nisu članovi zadruga, da ulažu sredstva u zadrugu. Ovakvim rješenjem postiže se bolja saradnja i poslovna uvezanost u sektoru proizvodnje hrane uključivanjem svih onih koji imaju zajednički interes i ostvaruju zajedničke ciljeve.

Stoga, predloženom dopunom je omogućeno fizičkim i pravnim licima koja nisu članovi zadruga, a imaju interes za unapređenje poslovnih aktivnosti, da ulažu u zadružni sektor.

Članom 3. dopunjen je član 7. sa dva nova stava, kojim se omogućuje da osim domaćih, osnivači mogu biti i strana fizička lica koja se bave poljoprivrednom djelatnošću, u skladu sa ovim zakonom, te da osnivači zadruga ne mogu biti članovi zajedničkog domaćinstva. Ovako predloženo rješenje ostaje na osnovnim zadružnim principima organizovanja fizičkih lica koja se bave poljoprivrednom djelatnošću bez diskriminacije ako imaju zajednički interes i ostvaruju zajedničke ciljeve. Daje se mogućnost ulaganja stranih investicija i ravnopravnog odlučivanja po principu jedan čovjek – jedan glas. Zadrugari, članovi zadruga u svojim zadružnim pravilima ugrađuju i pravilima regulišu međusobne odnose.

Takođe, propisano je da osnivači zadruga ne mogu biti članovi zajedničkog domaćinstva, čime se povećava otvorenost i transparentnost zadruga.

Članom 4. izmijenjen je član 9, kojim se propisuje da je skupština zadruga, umjesto dosadašnjeg upravnog odbora, organ nadležan za prijem obavještenja. Naime, pojedine zadruga (zadruga do 10 članova) nemaju obavezu formiranja upravnog odbora, pa je skupština zadruga u svakom slučaju jedini organ čije je formiranje obavezno. Članom 5.

izmijenjen je član 11, kojim je postupak registracije zadruga usklađen sa Zakonom o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 67/13, 15/16 i 84/19) i Zakonom o Agenciji za posredničke, informatičke i finansijske

usluge, a prema kojima se poslovni subjekti upisuju u Registar poslovnih subjekata, a prijavu za upis podnose Agenciji za posredničke, informatičke i finansijske usluge (APIF).

Članom 6. izmijenjen je član 12, kojim se propisuje način određivanja osnovne djelatnosti zadruge. Naime, u Registar poslovnih subjekata kod nadležnog suda upisuju se svi razredi djelatnosti prema klasifikaciji djelatnosti, kao i da se osnovna djelatnost ne upisuje kod registarskog suda, nego ju određuje Agencija za posredničke, informatičke i finansijske usluge.

Članom 7. dopunjen je član 17, kojim se propisuje izjednačen status lica koja pristupe zadruzi poslije osnivanja, sa statusom osnivača zadruge. Navedenom izmjenom želi se postići ravnopravnost, otvorenost i jednakost, koji predstavljaju osnovne principe zadrugarstva.

Članom 8. izmijenjen je član 25, kojim je propisan način brisanja zadrugara iz evidencija nakon njegove smrti i postupak rješavanja statusa njegovih nasljednika. Prema dosadašnjim odredbama, brisanje iz registra i knjige zadrugara nije bilo moguće do okončanja ostavinske rasprave. Predloženom izmjenom, brisanje iz navedenih evidencija će biti omogućeno na osnovu izvoda iz Matične knjige umrlih i odluke koju donosi organ određen zadružnim pravilima.

Članom 9. dopunjen je član 31, kojim je i predsjedniku skupštine ograničen mandat na period od pet godina. Uvažavajući činjenicu da je i predsjednik skupštine zadrugara lice koje je birano od strane njenih članova, mandat mu se ograničava kao i svim drugim izabranim licima u organima zadruge.

Članom 10. izmijenjen i dopunjen je član 32, kojim su proširene nadležnosti skupštine zadruge. Dodatno propisane nadležnosti skupštine zadruge tiču se statusnih promjena, od kojih zavisi dalji rad i opstanak zadruge. Skupština je organ na kojem se formira zadruga, pa shodno tome treba da i odlučuje o njenom prestanku.

Članom 11. izmijenjen je član 33. na način da je smanjen broj zadrugara u skupštini predstavnika zadrugara. Ovo je značajno za sve zadruge koje u svom sastavu imaju veći broj zadrugara, a radi lakšeg i bržeg funkcionisanja.

Članom 12. izmijenjen je član 35, kojim je definisan kvorum za rad i odlučivanje skupštine zadrugara.

Članom 13. izmijenjen je član 36, kojim je umanjen najmanji broj članova upravnog odbora, sa dosadašnjih pet na tri člana. Ovim se omogućava da zadruge i sa manjim brojem zadrugara mogu da formiraju sve organe odlučivanja, upravljanja, nadzora i rukovođenja, a da pri tome ne dođe do nespojivosti funkcija.

Članom 14. izmijenjen i dopunjen je član 44, kojim se preciznije propisuje izbor direktora, te propisuje period trajanja višioća dužnosti direktora. Ovakvim rješenjem želi se postići ozbiljnije i odgovornije rukovođenje zadrugom.

Članom 15. izmijenjen je član 45, kojim se propisuje da isto lice ne može biti izabrano u više organa zadruge. Predloženo rješenje ima za cilj da svaki od izabranih nosioci organa u zadrugama ima odgovornost za funkciju koju obavlja.

Članom 16. dopunjen je član 46, kojim je onemogućeno predsjedniku skupštine zadruge da, u svoje ime i za svoj ili tuđi račun, obavlja djelatnosti koje istovremeno predstavljaju djelatnost zadruge čiji je on član, tj. predsjednik skupštine zadruge.

Članom 17. izmijenjen je član 48a, kojim je propisano kojim subjektom je dato pravo na zakup nepokretnosti. Naime, navedenom izmjenom omogućava se i fizičkim licima koja su upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) kao nosioci komercijalnih gazdinstava koja imaju aktivan status, da mogu konkurisati na javne pozive za dodjelu nepokretnosti u jedinicama lokalne samouprave. Prema Pravilniku o razvrstavanju porodičnih poljoprivrednih gazdinstava, komercijalno porodično poljoprivredno gazdinstvo je gazdinstvo koje je tržišno orijentisano i koje je dostiglo minimalni ukupni obim proizvodnje. Zbog potrebe za širenjem poljoprivredne proizvodnje, u praksi se javila potreba da se i ovim licima

omogućiti pristup i učešće na javne pozive za dodjelu nepokretnosti u jedinicama lokalne samouprave, a koje su nekada bile date na korišćenje, upravljanje i raspolaganje poljoprivrednim zadrugama u društvenoj svojini.

Članom 18. izmijenjen i dopunjen je član 49. na način da je preciznije propisan ulog zadrugara kod osnivanja i pristupanja zadrugi. Navedene su vrste zadružnih uloga i data definicija svakog od zadružnih uloga s ciljem sprečavanja nedoumica u praktičnoj primjeni zakonske norme.

Članom 19. se poslije člana 54. dodaje novi član 54a, kojim je propisana mogućnost investiranja u zadrugu od strane fizičkih i pravnih lica koja nisu članovi zadruge. Ovim rješenjem daje se mogućnost da svi oni koji imaju interes da ulažu u poslovne aktivnosti u zadrugama, investiraju u zadružni sektor, razvijaju i jačaju zadruge i po osnovu toga ostvaruju profit, ako je to u obostranom interesu i zadrugara i ulagača. Međusobni odnosi se uređuju zadružnim pravilima.

Članom 20. izmijenjen je član 57, kojim su propisani kriterijumi za raspodjelu dobiti u zadrugama.

Članom 21. izmijenjen je naziv glave IX na način da su riječi: „Poljoprivredni zadružni savezi“ zamijenjene riječima: „Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske“, a potom su čl. 62, 63, 64. u navedenoj glavi nomotehnički usaglašeni sa izmijenjenim nazivom.

Navedeno ima za cilj postojanje jednog zadružnog saveza, Poljoprivrednog zadružnog saveza Republike Srpske, koji je samostalna, interesna i stručna poslovna organizacija, koju zadruge osnivaju radi unapređenja djelatnosti zadruga i zaštite njihovih interesa.

Članom 22. dopunjen je član 66, kojim je propisano da je Savez pravno lice koje se upisuje u registar, dok se ugovorom o osnivanju utvrđuju zadaci, poslovi, firma, sjedište i organi, sticanje članstva i druga pitanja od interesa za njegovo osnivanje.

Članom 23. dopunjen je član 69, kojim je propisan period obavljanja zadružnih revizija. Navedenom izmjenom predviđeno je da se zadružna revizija obavlja najmanje jednom u dvije godine umjesto dosadašnjeg rješenje, tj. obavljanje revizije jednom godišnje. Naime, ovo rješenje uslovljeno je ograničenjima u kadrovskom i tehničkom osposobljavanju. Treba napomenuti da se revizija obavlja u svim poljoprivrednim zadrugama na području Republike Srpske, a može biti redovna i vanredna.

Članom 24. dopunjen je član 72, kojim je precizirana obaveza direktora zadruge u odnosu na dostavljene izvještaje o reviziji. Cilj predloženog rješenja je da se svi organi zadruge upoznaju sa nalazima, mišljenjima i preporukama iz revizorskog izvještaja.

Članom 25. dopunjen je član 76. na način da su propisana nova tri prekršaja. Naime, predviđeno je kažnjavanje zadruge i odgovornog lica u zadrugi u slučajevima da se ne plate troškovi zadružne revizije, ne obavijesti o preduzetim radnjama nakon obavljene zadružne revizije i u slučajevima da nema izabranog direktora ili vršioca dužnosti.

Članom 26. propisano je stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama i njegovo objavljivanje.

VI RAZLIKE PRIJEDLOGA U ODNOSU NA NACRT ZAKONA

Narodna skupština Republike Srpske, na Četvrtoj redovnoj sjednici, održanoj 20. jula 2023. godine, usvojila je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama. Na istoj sjednici Narodna skupština Republike Srpske donijela je Zaključak broj: 02/1-021-814/23 od 20. jula 2023. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/23), kojim je odlučeno da se Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama uputi na javnu raspravu, jer se navedenim Nacrtom zakona uređuju pitanja koja su od posebnog značaja za građane i o kojima je neophodno da se najšire konsultuju zainteresovani organi i organizacije, naučne i stručne institucije.

U Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama, u odnosu na usvojeni tekst Nacrta zakona, izvršena je dopuna člana 18. Usvojen je prijedlog Ministarstva privrede i preduzetništva da se dopuni član 18. novim stavom 3, i to na način da se jasno definišu vrste zadružnih uloga zadrugara kako bi se olakšala praktična primjena navedene norme.

Javna rasprava o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama sprovedena je u periodu od 6. septembra do 13. septembra 2023. godine u sljedećim jedinicama lokalne samouprave: Banja Luka, Pale, Trebinje, Bijeljina i Doboj.

Na sjednici Narodne skupštine Republike Srpske i na javnim raspravama izneseni su prijedlozi, komentari i sugestije na tekst Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama.

Zainteresovani subjekti dali su sljedeće prijedloge:

– Prijedlog da udruženje građana bude osnivač zadruge.

Primjedba nije prihvaćena iz razloga što su udruženja građana pravna lica i neprofitne organizacije i registruju se u skladu sa drugim pozitivnim zakonskim propisima.

– Prijedlog da se član 17. stav 1. dopuni na način da jedinice lokalne samouprave nepokretnosti koje daju u zakup daju i nekomercijalnim gazdinstvima, odnosno svim fizičkim licima koja su upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG), a nalaze se u aktivnom statusu.

Primjedba nije prihvaćena iz razloga što nekomercijalna poljoprivredna gazdinstva nisu tržišno orijentisana u skladu sa Pravilnikom o razvrstavanju porodičnih poljoprivrednih gazdinstava na komercijalna i nekomercijalna porodična poljoprivredna gazdinstva („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 89/13), od 17. oktobra 2013. godine.

Osim navedenog, na sjednici Narodne skupštine Republike Srpske, kao i na javnim raspravama izneseni su komentari na predložena zakonska rješenja koja će omogućiti lakše funkcionisanje poljoprivrednih zadruga, stvoriti povoljniji poslovni ambijent za zadružni sektor i riješiti status zadrugara na kvalitetniji način.

VII PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJU NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama i Obrazac 1. procjene uticaja zakona, Ministarstvo privrede i preduzetništva, u Mišljenju broj: 18.06-020-2568/23 od 9. oktobra 2023. godine, konstatuje da je obrađivač sproveo sljedeće metodološke korake procjene uticaja propisa:

Prijedlog je planiran Programom rada Vlade Republike Srpske i Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2023. godinu.

U vezi sa problemom koji se želi riješiti, utvrđeno je da zadrugarstvo u Republici Srpskoj, i pored značajnih rezultata u svom razvoju, nije izraslo u asocijaciju proizvođača koja kontinuirano unapređuje selo i razvija sektor poljoprivrede i doprinosi ekonomiji u većem obimu. Problemi u pogledu organizacije, odlučivanja, upravljanja, poslovanja, investiranja i finansiranja zadruge, izmijenjena demografska slika sela, kao i opšta ekonomsko-socijalna situacija ukazuju na potrebu da se zadruge kao poseban oblik poslovnog organizovanja prilagođavaju novonastalim promjenama.

Cilj koji se želi postići donošenjem zakona je unapređenje poljoprivrednog zadrugarstva na zadružnim principima.

Kod utvrđivanja opcija za postizanje ciljeva i njihove analize, utvrđeno je da se cilj može postići jedino regulatornom mjerom.

U vezi s uticajem na javne budžete, utvrđeno je da se očekuje indirektno pozitivan uticaj na javne budžete, usljed proširenja obuhvata subjekata koji mogu biti osnivači i ulagači u zadrugu i korisnici poljoprivrednog zemljišta, te shodno tome i većeg broja novih zadruga i očekivano većeg korišćenja raspoloživih resursa. Dalje je utvrđeno da će se zakon primjenjivati u okviru postojećih kapaciteta nadležnih institucija, te da za primjenu nisu potrebna dodatna sredstva.

U vezi s uticajem na poslovanje, utvrđeno je da se očekuje pozitivan uticaj na poslovanje. Propisivanjem mogućnosti da osnivači zadruga mogu da budu domaća i strana fizička lica, te da investicioni ulog u zadrugu može da unese ulagač koji nije član zadruga, stvara se osnov za veće investiciono ulaganje u zadruga. Takođe, propisivanje mogućnosti da fizička lica, upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava kao nosioci komercijalnih gazdinstava s aktivnim statusom, mogu da konkurišu na javne pozive za dodjelu nepokretnosti u jedinicama lokalne samouprave, a koje su nekada bile date na korišćenje, upravljanje i raspolaganje poljoprivrednim zadrugama u društvenoj svojini, doprinosi većoj dostupnosti nepokretnosti i širenju poljoprivredne proizvodnje. Bolje organizovanje malih poljoprivrednih proizvođača, saradnja i poslovno uvezivanje radi povećanja proizvodnje, boljih uslova za plasman robe i zajednički nastup na tržištu, doprinijelo bi i većoj konkurentnosti na tržištu.

Osim toga, Prijedlogom nisu propisane formalnosti za građane i poslovni sektor u Republici Srpskoj.

U vezi sa socijalnim uticajem, utvrđeno je da se Prijedlogom podstiče uključivanje, udruživanje, organizovanje i obavljanje poslovnih aktivnosti na poljoprivrednim gazdinstvima i na taj način zadržavanje stanovništva u ruralnim područjima i njihovo ekonomsko osnaživanje, te se očekuje pozitivan uticaj na demografsku sliku sela i doprinos na vlastitom gazdinstvu, kao i ukupni društveni doprinos.

U vezi s uticajem na životnu sredinu, utvrđeno je da se očekuje indirektni uticaj usljed većeg korišćenja poljoprivrednog zemljišta, te podizanje nivoa svijesti o bezbjednosti u proizvodnji i preradi hrane, kontroli upotrebe pesticida i primjeni novih tehnologija u poljoprivredi kroz transfer znanja i vještina na imanjima poljoprivrednih proizvođača.

U pogledu ostalih metodoloških koraka procjene uticaja propisa, utvrđeno je da je javna rasprava o nacrtu ovog zakona obavljena u pet jedinica lokalne samouprave.

Kada je u pitanju sprovođenje propisa, utvrđeno je da nadzor nad obavljanjem poslova Poljoprivrednog zadružnog saveza Republike Srpske obavlja Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Efekti primjene zakona će se vrednovati kroz veći broj zadruga po vrstama proizvodnje, zadrugara i kooperanata koji saraduju sa zadrugom.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač, prilikom sprovođenja procjene uticaja propisa, postupio u skladu s Odlukom o procjeni uticaja propisa.

VIII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

U skladu sa Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je objavilo Prijedlog zakona 4. septembra 2023. godine na internet stranici Ministarstva, te ga je na taj način učinilo dostupnim javnost, svim zainteresovanim organima i organizacijama i pojedincima.

Narodna skupština Republike Srpske, na Četvrtoj redovnoj sjednici, održanoj 20. jula 2023. godine, usvojila je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama. Na istoj sjednici Narodna skupština Republike Srpske donijela je Zaključak broj: 02/1-021-814/23 od 20. jula 2023. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/23), kojim je odlučeno da se Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim

zadugama uputi na javnu raspravu, jer se navedenim Nacrtom zakona uređuju pitanja koja su od posebnog značaja za građane i o kojima je neophodno da se najšire konsultuju zainteresovani organi i organizacije, naučne i stručne institucije.

O datumu i rasporedu održavanja javnih rasprava obaviješteni su načelnici/gradonačelnici u svim jedinicama lokalne samouprave u Republici Srpskoj preko Saveza opština i gradova. Poljoprivredni Zadružni savez Republike Srpske je obavijestio sve poslovno aktivne zadruge i klastere. Takođe, pozivi za javne rasprave dostavljeni su Privrednoj komori Republike Srpske i Područnim jedinicama Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske.

Javna rasprava o Nacrtu zakona sprovedena je u periodu od 6. septembra do 13. septembra 2023. godine u sljedećim jedinicama lokalne samouprave: Banja Luka, Pale, Trebinje, Bijeljina i Doboj.

IX FINANSIJSKA SREDSTVA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna finansijska sredstva iz budžeta Republike Srpske.

ZAKON O POLJOPRIVREDNIM ZADRUGAMA
(Tekst predloženih izmjena i dopuna ugrađen u osnovni tekst Zakona)

Član 2a.

(1) Poljoprivredna zadruga je pravno lice i može se osnovati kao opšta, specijalizovana i složena zadruga.

(2) Opšta poljoprivredna zadruga proizvodi, otkupljuje, skladišti, prerađuje i prodaje poljoprivredne, prehrambene i druge proizvode, snabdijeva zadrugare i poljoprivredne proizvođače sa reproduktivnim materijalom, energentima, sredstvima za proizvodnju, opremom, dijelovima za poljoprivrednu mehanizaciju i drugom robom, vrši promet roba i usluga, pruža stručne i savjetodavne usluge zadrugarima i poljoprivrednim proizvođačima u organizovanju proizvodnje i vrši druge poslove od interesa za poslovanje zadruge.

(3) Specijalizovana poljoprivredna zadruga obavlja poslove iz stava 2. ovog člana za jednu vrstu djelatnosti po kojoj se određuje vrsta zadruge (ratarska, voćarska, vinogradarska, stočarska, pčelarska i druga).

(4) Složena poljoprivredna zadruga je zadruga koju osnivaju najmanje dvije zadruge s ciljem zajedničkog nastupa na tržištu, povećanja konkurentnosti i ostvarenja drugih zajedničkih ciljeva, a koja u svom poslovnom imenu sadrži riječi: „složena poljoprivredna zadruga“.

Član 5.

(1) Zavisno od ciljeva osnivanja i potrebnih sredstava za osnivanje i poslovanje, zadruge se osnivaju i posluju ulozima i drugim sredstvima zadrugara **i drugih fizičkih ili pravnih lica koji nisu članovi zadruge** u skladu sa ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima.

(2) Visina osnivačkog uloga određuje se ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima.

Član 7.

(1) Zadrugu može da osnuje najmanje pet fizičkih lica koja ispunjavaju uslove predviđene zadružnim pravilima i koja se bave poljoprivrednom djelatnošću.

(2) **Osnivači mogu da budu domaća i strana fizička lica, u skladu sa zakonom.**

(3) **Lica iz stava 1. ovog člana ne mogu biti članovi zajedničkog domaćinstva.**

Član 9.

(1) Osnivači zadruge na osnivačkoj skupštini većinom glasova donose zadružna pravila i biraju organe zadruge.

(2) Osnivači koji nisu saglasni sa zadružnim pravilima mogu do upisa zadruge u registar da otkazu svoje članstvo pisanim obavještenjem **skupštini zadruge**.

Član 11.

- (1) Zadruga je pravno lice.
- (2) Zadruga se smatra osnovanom i stiče svojstvo pravnog lica upisom u **Registar poslovnih subjekata** (u daljem tekstu: registar).
- (3) Prijava za upis u registar se podnosi **Agenciji za posredničke, informatičke i finansijske usluge** u roku od 30 dana od dana održavanja osnivačke skupštine.
- (4) Uz prijavu za upis u registar prilažu se:
  - a) osnivački akt,
  - b) zadružna pravila,
  - v) zapisnik sa osnivačke skupštine,
  - g) dokaz o izvršenoj uplati ili unošenju udjela, odnosno sredstava osnivača u skladu sa osnivačkim aktom i
  - d) druge isprave i dokazi u skladu sa ovim zakonom i propisima kojima se uređuje upis u registar.

Član 12.

- (1) **Zadruga može obavljati svaku djelatnost za koju ispunjava zakonom propisane uslove.**
- (2) **Osnovna djelatnost zadruge određuje vrstu zadruge iz člana 2a. ovog zakona.**
- (3) **Osnovna djelatnost je ona djelatnost koja je, u skladu sa klasifikacijom djelatnosti kao takva određena osnivačkim aktom i zadružnim pravilima, upisana u registar i utvrđena od strane Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge.**

Član 17.

- (1) Zadrugar je fizičko lice koje se bavi poljoprivrednom proizvodnjom i koje u cijelosti ili djelimično posluje putem zadruge, tj. lice koje putem zadruge prodaje svoje proizvode, odnosno usluge, nabavlja proizvode ili koristi usluge potrebne za obavljanje svoje djelatnosti ili na drugi način neposredno učestvuje u ostvarivanju ciljeva radi kojih je zadruga osnovana.
- (2) Status zadrugara stiče se osnivanjem zadruge ili pristupanjem združici.
- (3) **Lica koja pristupe združici poslije osnivanja imaju jednak status kao i osnivači zadruge.**

Član 25.

- (1) **Status zadrugara prestaje smrću zadrugara, a briše se iz Knjige zadrugara i registra na osnovu izvoda iz Matične knjige umrlih i odluke koju donosi organ određen zadružnim pravilima.**
- (2) **Nasljednici umrlog zadrugara mogu steći status zadrugara, s pravima i obavezama umrlog zadrugara, na osnovu pisanog zahtjeva i rješenja o nasljeđivanju ako ispunjavaju uslove za sticanje statusa zadrugara utvrđene zadružnim pravilima i ovim zakonom.**
- (3) **Lica iz stava 2. ovog člana stiču status zadrugara na osnovu odluke koju donosi organ određen zadružnim pravilima.**
- (4) **U slučaju kada nasljednici umrlog zadrugara ne žele da steknu status zadrugara ili ne ispunjavaju uslove za sticanje statusa zadrugara, imaju pravo na isplatu uloga umrlog zadrugara na osnovu pisanog zahtjeva i rješenja o nasljeđivanju.**

Član 31.

(1) Organi zadruge su: skupština, upravni odbor, nadzorni odbor i direktor.

(2) **Predsjednik skupštine, članovi** upravnog odbora, direktor zadruge i članovi nadzornog odbora biraju se na vrijeme određeno zadružnim pravilima, koje ne može biti duže od pet godina, uz mogućnost ponovnog izbora.

Skupština zadruge Član 32.

(1) Skupštinu zadruge čine svi zadrugari

(2) Skupština zadruge je nadležna da:

a) donosi zadružna pravila,

b) utvrđuje poslovnu politiku zadruge,

v) odlučuje o statusnim promjenama i prestanku zadruge,

g) usvaja godišnji obračun i izvještaje o poslovanju,

d) donosi programe i planove razvoja,

đ) odlučuje o raspodjeli dobiti i pokrivanju gubitka,

e) odlučuje o raspolaganju zadružnom imovinom,

ž) bira i opoziva **predsjednika skupštine**, predsjednika i članove upravnog odbora i predsjednika i članove nadzornog odbora,

z) bira i razrješava direktora zadruge,

i) donosi poslovnik o svom radu,

j) odlučuje o izmjenama i dopunama osnivačkog akta,

k) odlučuje o pokretanju postupka stečaja,

l) odlučuje o pokretanju postupka likvidacije,

lj) odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim zakonom, ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima.

Član 33.

(1) Ako zadruga ima više od **100** zadrugara, zadružnim pravilima može se odrediti da se poslovi iz nadležnosti skupštine zadruge prenose na skupštinu predstavnika zadrugara, koja se mora sastojati od najmanje **10** predstavnika.

(2) Predstavnici zadrugara biraju se na vrijeme koje ne može biti duže od pet godina, uz mogućnost ponovnog izbora.

(3) Broj predstavnika, vrijeme na koje se biraju, način i postupak izbora, kao i pitanja koja se odnose na prava i obaveze članova skupštine predstavnika zadrugara utvrđuju se zadružnim pravilima.

Član 35.

(1) **Kvorum za rad i odlučivanje skupštine čini većina od ukupnog broja zadrugara.**

(2) **Ako na sjednici skupštine postoji kvorum, odluke se donose većinom glasova od ukupnog broja prisutnih zadrugara.**

(3) **Izuzetno od stava 2. ovog člana, odluke se donose većinom glasova od ukupnog broja članova zadruge kada se na sjednici skupštine odlučuje o pitanjima iz člana 32. stav 2. t. a), v), e), j), k) i l).**

Upravni odbor
Član 36.

(1) Upravni odbor zadruga sastoji se od najmanje **tri člana**, koji se biraju iz reda zadrugara.

(2) U zadruzi sa manje od 10 zadrugara ne bira se upravni odbor, a poslove iz nadležnosti upravnog odbora vrši skupština zadrugara.

Član 44.

(1) Direktor zadruga organizuje i vodi poslovanje zadruga, zastupa zadrugu, brine se o zakonitosti i odgovara za zakonitost rada zadruga i obavlja druge poslove utvrđene zakonom, osnivačkim aktom i zadružnim pravilima.

(2) Direktor zadruga može da bude razriješen dužnosti zbog gubitka u poslovanju, kršenja zakona, nesposobnosti, kao i iz drugih razloga utvrđenih zadružnim pravilima.

(3) Direktor zadruga snosi i materijalnu odgovornost za odluke koje je donio, a kojima je zadruzi nanescena materijalna šteta.

(4) Direktora zadruga imenuje skupština iz redova zadrugara zadruga ili izvan reda zadrugara putem javnog konkursa.

(5) Do izbora novog direktora zadruga, skupština zadruga imenuje vršioca dužnosti direktora **na period koji ne može biti duži od godinu dana.**

Član 45.

(1) **Predsjednik skupštine, predsjednik** i članovi upravnog odbora, direktor zadruga i predsjednik i članovi nadzornog odbora ne mogu biti lica koja su osuđena za krivična djela protiv privrede i službene dužnosti.

(2) Isto lice ne može istovremeno biti predsjednik skupštine, predsjednik i član upravnog odbora i predsjednik i član nadzornog odbora i direktor zadruga.

Član 46.

(1) **Predsjednik skupštine, predsjednik** i članovi upravnog i nadzornog odbora i direktor zadruga ne mogu za svoj ili tuđi račun obavljati djelatnost koja spada u djelatnost zadruga, niti mogu biti zaposleni u drugoj zadruzi, odnosno vlasnici i zaposleni u preduzeću ili drugom pravnom licu koje obavlja istu ili sličnu djelatnost kao zadruga, osim ako to drugačije ne predviđaju zadružna pravila.

(2) Ako **predsjednik skupštine**, predsjednik i član upravnog i nadzornog odbora ili direktor zadruga prekrše zabrane iz stava 1. ovog člana, zadruga ih može opozvati, odnosno razriješiti dužnosti, a ako se zabrana odnosi i na zadrugare i pojedine zaposlene, zadruga ih može isključiti iz zadruga, odnosno izreći im prestanak radnog odnosa.

(3) Zadružnim pravilima mogu se propisati i druge mjere za slučaj da se prekrše zabrane iz stava 1. ovog člana.

Član 48a.

(1) Jedinice lokalne samouprave će nepokretnosti iz člana 48. stav 1. Zakona ugovorom o zakupu davati na korišćenje zadrugama, drugim pravnim licima

registrovanim za obavljanje djelatnosti iz oblasti poljoprivrede i fizičkim licima koja su upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) kao nosioci komercijalnih gazdinstava, koja imaju aktivan status.

(2) Prioritet u zaključivanju ugovora o zakupu imaju zadruga koje su bile dosadašnji korisnici nepokretnosti, zavisno od njenog vremenskog korišćenja, broja zadrugara i drugih uslova.

(3) Ako nema zainteresovanih zadruga koje su bile ranije korisnici nepokretnosti, prioritet za zaključivanje ugovora imaju ostale zadruga u odnosu na druga pravna i fizička lica.

(4) Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, uz saglasnost Vlade Republike Srpske, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi i način davanja u zakup nepokretnosti iz člana 48. stav 1. Zakona.

Član 49.

(1) Zadruga koristi imovinu nastalu po osnovu uloga zadrugara, koji je svaki član zadruge dužan unijeti u zadrugu kod osnivanja zadruge ili pristupanja zadruzi nakon osnivanja.

(2) Ulozi zadrugara predstavljaju pokretne i nepokretne stvari, novčana sredstva, hartije od vrijednosti i druga imoviska prava.

(3) Ulozi zadrugara su:

a) osnivački ulog koji podrazumijeva ulog koji zadrugari unose u zadrugu prilikom njenog osnivanja, kao i naknadnim pristupanjem zadruzi,

b) dodatni ulog je ulog koji zadrugar, u skladu sa zadružnim pravilima, unosi u zadrugu tokom njenog poslovanja,

v) ukupan ulog je zbir osnivačkog uloga i dodatnog uloga za svakog pojedinačnog zadrugara.

(4) Osnivački ulogi zadrugara su jednake vrijednosti.

(5) Najniža vrijednost pojedinačnog osnivačkog uloga zadrugara i osnovnog kapitala zadruge utvrđuje se ugovorom o osnivanju.

(6) Ukupni ulogi svih zadrugara čine osnovni kapital zadruge, izražavaju se u novčanom iznosu, uz knjigovodstvenu revalorizaciju u skladu sa propisima kojima se uređuje vođenje knjigovodstva i odlukom skupštine zadrugara.

(7) Osnovni kapital zadruge može se, odlukom skupštine zadruge, povećati na osnovu odluke skupštine o prihvatanju dodatnog uloga, i to:

a) osnivačkim ulozima novih zadrugara,

b) dodatnim ulozima postojećih zadrugara,

v) pripisivanjem neraspoređene dobiti ukupnim ulozima zadrugara.

(8) Osnovni kapital zadruge može se smanjiti odlukom skupštine zadruge, ali ne ispod najnižeg iznosa osnovnog kapitala utvrđenog ugovorom o osnivanju.

(9) Broj i visina dodatnog uloga zadrugara utvrđuju se zadružnim pravilima.

(10) Revalorizacija iz stava 6. ovog člana vrši se povećanjem nominalne vrijednosti postojećih uloga ili izdavanjem novih uloga.

Član 54a.

(1) Novčani iznos kao investicioni ulog u zadrugu može unijeti fizičko ili pravno lice (ulagač) koji nije član zadruge, ali je zainteresovan za njeno poslovanje.

(2) Iznos, unos i povrat investicionog uloga, pravo na profit ostvaren po osnovu investicionih ulaganja i druga pitanja uređuju se zadružnim pravilima i ugovorom između zadruga i ulagača.

(3) Investicione uloge ulagača zadruga posebno vodi u poslovnim knjigama.

(4) Zadružnim pravilima se propisuje da li ulagač može prisustvovati sjednicama organa upravljanja, iznositi mišljenje o poslovanju zadruga ili o odlukama organa upravljanja, bez prava glasa.

Član 57.

(1) Osim zakonom utvrđenog rezervnog fonda, zadruga može zadružnim pravilima predvidjeti postojanje drugih fondova.

(2) Dio dobiti koji zadruga ne unese u fondove, najmanje 30% izdvaja u razvoj zadruga, a ostatak dobiti raspodjeljuje zadrugarima za isplatu pojedinačne dobiti i druge namjene utvrđene odlukom skupštine.

(3) Zadrugar učestvuje u raspodjeli dobiti u skladu sa:

a) veličinom svog uloga u vrijeme donošenja odluke o raspodjeli dobiti i

b) obimom poslovanja koji je izvršio preko zadruga u poslovnoj godini za koju se vrši raspodjela dobiti.

(4) Način raspodjele dobiti iz stava 3. ovog člana uređuje se zadružnim pravilima u skladu sa zakonom.

IX – POLJOPRIVREDNI ZADRUŽNI SAVEZ REPUBLIKE SRPSKE

Član 62.

(1) Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske je samostalna interesna i stručna poslovna organizacija, koji zadruga osniva radi unapređivanja djelatnosti zadruga i zaštite zajedničkih interesa.

(2) Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske osniva se za teritoriju Republike Srpske.

Član 63.

(1) Pravilima Poljoprivrednog zadružnog saveza Republike Srpske uređuju se zadaci, obaveze i odgovornosti, organi i njihov djelokrug rada, način izbora, uslovi i način opoziva, mandati, način predstavljanja zadruga pred nadležnim organima, javnost rada, način obavljanja stručnih i drugih poslova, kao i druga pitanja od značaja za njegov rad.

(2) Sredstva za rad Poljoprivrednog zadružnog saveza Republike Srpske obezbjeđuju se u skladu s ugovorom o osnivanju.

Član 64.

Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske obavlja sljedeće poslove:

a) pruža stručnu i drugu pomoć pri osnivanju i unapređivanju poslovanja zadruga,

b) zastupa interese zadruga pred organima i organizacijama i bankarskim i drugim finansijskim organizacijama u oblasti zadrugarstva,

- v) organizuje i podstiče stručno usavršavanje, informativno-izdavačku i promotivnu djelatnost od interesa za unapređivanje zadrugarstva,
- g) donosi pravila Poljoprivrednog zadružnog saveza Republike Srpske,
- d) organizuje arbitražu i uređuje način njenog rada,
- đ) prikuplja podatke potrebne za vođenje zadružne statistike,
- e) obavlja druge poslove koje mu povjere zadruga.

Član 66.

(1) Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske je pravno lice koje se upisuje u registar.

(2) Ugovorom o osnivanju utvrđuju se zadaci, poslovi, firma, sjedište i organi, sticanje članstva i druga pitanja od interesa za osnivanje Poljoprivrednog zadružnog saveza Republike Srpske.

(3) Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske čini najmanje dvadeset zadruga.

Član 69.

(1) Zadružna revizija obavezna je za sve zadruga i može biti redovna i vanredna.

(2) Redovna zadružna revizija obavlja se **najmanje jednom u dvije godine**, a vanredna po odluci organa zadruga, odnosno na zahtjev poljoprivrednog zadružnog saveza, nadležnih organa uprave, određenog broja zadrugara utvrđenog zadružnim pravilima ili povjerilaca zadruga.

(3) Redovnu i vanrednu zadružnu reviziju obavlja Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske, a vanrednu zadružnu reviziju kod zadruga koje koriste imovinu u državnoj svojini može da obavlja i Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske.

(4) Ako se zadruga ne podvrgne redovnoj zadružnoj reviziji u roku iz stava 2. ovog člana, odnosno u roku utvrđenom odlukom ili zahtjevom za sprovođenje vanredne revizije, zadruga ili poljoprivredni zadružni savez koji sprovodi reviziju, može da podnese zahtjev za prestanak rada zadruga.

(5) Troškove redovne zadružne revizije snosi zadruga, a troškove vanredne zadružne revizije - podnosilac zahtjeva.

(6) Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u saradnji sa Poljoprivrednim zadružnim savezom Republike Srpske propisuje poslove i pravila za rad poljoprivrednih zadružnih revizora, izuzev poslova i pravila koja se odnose na reviziju iz člana 59. stav 3. ovog zakona.

(7) Revizorska služba Poljoprivrednog zadružnog saveza Republike Srpske sastoji se od glavnog poljoprivrednog zadružnog revizora i revizora.

Član 72.

(1) Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske dužan je da izvještaj o obavljenoj reviziji, s primjedbama i uputstvima dostavi zadruzi u kojoj je izvršena revizija.

(2) **Direktor zadruga dužan je da izvještaj o reviziji stavi na dnevni red:**

a) zajedničke sjednice upravnog i nadzornog odbora,

b) na sjednicu skupštine u skladu sa članom 36. stav 2. ovog zakona.

(3) Zapisnik sa sjednice iz stava 2. tačka b) ovog člana zadruga je dužna dostaviti Poljoprivrednom zadružnom savezu Republike Srpske u roku od osam dana od dana održavanja sjednice.

(4) Zadruga može dostaviti Poljoprivrednom zadružnom savezu Republike Srpske prigovor na izvještaj o obavljenoj zadružnoj reviziji u roku od 15 dana od dana prijema izvještaja.

(5) Izvještaj o obavljenoj zadružnoj reviziji postaje konačan danom isteka roka za dostavljanje prigovora, odnosno danom kada zadruga primi odluku od organa određenog zadružnim pravilima Poljoprivrednog zadružnog saveza Republike Srpske, o odbijanju prigovora.

Član 76.

(1) Novčanom kaznom od 2.000 do 10.000 KM kazniće se za prekršaj zadruga:

a) ako obavlja djelatnost za koju nije registrovana i ne ispunjava propisane uslove, ili ako počne obavljanje djelatnosti, obavlja djelatnost ili mijenja uslove njenog obavljanja prije nego što nadležni organ donese rješenje da su ispunjeni uslovi u pogledu tehničke opremljenosti, zaštite na radu i zaštite i unapređivanja životne sredine, kao i drugi propisani uslovi (član 12),

b) ako se u roku predviđenom ovim zakonom ne podvrgne redovnoj zadružnoj reviziji (član 69 stav 2.),

v) ako ne plati troškove zadružne revizije (član 69. stav 5),

g) ako u roku od 60 dana od dana kad je izvještaj o obavljenoj reviziji postao konačan ne obavijesti Poljoprivredni zadružni savez Republike Srpske o postupanju po primjedbama i uputstvima iz tog izvještaja (član 73),

d) ako nema izabranog direktora ili vršioca dužnosti direktora (član 44. st. 4. i 5).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u zadruzi novčanom kaznom od 200 do 1.000 KM.